

علوم و فنون ادبی

۱- کدام گزینه درباره قلمرو ادبی شعر دوره بیداری درست نیست؟

- ۱) گرایش به قالب‌های کم‌کاربرد یا نوین و فراهم شدن زمینه برای ظهور شعر نو.
- ۲) استفاده از زبان محاوره و متناسب با زبان و فهم مردم عادی.
- ۳) پایبند بودن نه چندان شاعران به آرایه‌های بیانی و بدیعی.
- ۴) در نظر داشتن تخیلات شاعران پیشین و به‌وجود آوردن نوآوری‌هایی در عرصه تخیل.

۲- کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات نادرست است؟

- ۱) یکی از شاخص‌ترین درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری توجه به مردم است و شاخص‌ترین شاعر این حوزه ابوالقاسم لاهوتی است.
- ۲) در دوره بیداری طنز سیاسی اجتماعی شاخه‌ای ارزنده در نثر این دوره و دشمنی با استبداد و استعمار یکی از موضوعات نثر روزنامه‌ای است.
- ۳) میرزاده عشقی با تأثیرپذیری از اوضاع اجتماعی نوآوری‌هایی در عرصه تخیل پدید آورد.
- ۴) سید اشرف‌الدین گیلانی و ادیب‌الممالک فراهانی با آگاهی از سنت‌های ادبی به زبان پر صلابت گذشته وفادار ماندند.

۳- کدام گزینه با وضعیت نثر در ادبیات قرن‌های دوازدهم و سیزدهم مرتبط نیست؟

- ۱) حقوق مدنی زنان از جمله موضوعاتی است که در کنار تعلیم و تربیت نوین مورد توجه نویسندگان قرار گرفت.
- ۲) ستایش خرافات موضوع بسیاری از نثرها به ویژه نثر داستانی بود.
- ۳) از تعداد لغات ترکی کم و به لغات انگلیسی، عربی و فرانسه اضافه می‌شود.
- ۴) درون‌مایه نثر که آزادی و آزادی‌خواهی و سنت‌شکنی و تجددخواهی بود، در این دوره با لحنی آرام‌تر ادامه یافت.

۴- سبک شعری ابیات کدام گزینه تماماً مربوط به سبک عراقی نیست؟

۱) ای قوم به حج رفته کجایید کجایید	۱) معشوق هم‌مین جاست بیایید بیایید
۲) آن نعیم روضه رضوان غرض دانی که چیست؟	۲) وصل جانان ورنه جنت بوستانی بیش نیست
۳) گویند عقاب‌ی به در شهری برخاست	۳) وز بهر طمع پر، به پرواز بیاراست
۴) یعنی بیا که آتش موسی نمود گل	۴) تا از درخت نکته توحید بشنوی

۵- در ابیات کدام گزینه به یکی از درون‌مایه‌های شعر عصر بیداری اشاره شده است؟

الف) در محیط طوفان‌زا ماهرانه در جنگ است	ناخدای استبداد با خدای آزادی
ب) با شه ایران ز آزادی سخن گفتن خطاست	مذهب شاهنشاه ایران ز مذهب‌ها جداست
پ) غم‌های همه شادی بندش همه آزادی	یک دانه بدو دادی صد باغ مزید آمد
ت) حال دلم ز خال تو هست در آتشش وطن	چشمم از آن دو چشم تو خسته شده است و ناتوان
- ۱) الف - ت ۲) ت - پ ۳) ب - پ ۴) الف - ب

۶- در همه گزینه‌ها به جز گزینه نشانه‌هایی از ویژگی‌های سبک خراسانی یافت می‌شود.

۱) لاله میان دشت درخشد همی ز دور	چون پنجه عروس به حنا شده خضیب
۲) به جمشید بر تیره‌گون گشت روز	همی کاست زو فر گیتی فروز
۳) یکی نامه بود از گه باستان	فراوان بدو اندرون داستان
۴) یک طایفه را زمزمه از بارز و حشو است	یک طایفه را هممه از ماضی و حال است

۷- تحلیل قلمرو فکری کدام بیت در برابر آن نادرست آمده است؟

۱) به موج آویز و از ساحل پرهیز	همه دریاست ما را آشیانه (تأیید بر تکاپو و حرکت)
۲) مرا بسود و فرو ریخت هر چه دندان بود	نبود دندان لا بل چراغ تابان بود (ظلم‌پذیری)
۳) خاقانی از این طالع خود کام چه جویی؟	کاو چاشنی کام به کامت نرسانید (نارضایتی از سرنوشت)
۴) گوهر خود را هویدا کن کمال این است و بس	خویش را در خویش پیدا کن کمال این است و بس (لزوم خودشناسی و خدانشناسی)

۸- نام سراینده کدام بیت نادرست است؟

- (۱) تا مگر به دست آرم دامن وصالش را
 (۲) آسستین چو از چشمم برگرفتم
 (۳) چو ننگیریم ز درد و چو نوننالم
 (۴) آن گرد شتابنده که در دامن صحراست

۹- کدام موارد سبک‌شناسی نادرست‌اند؟

- (الف) معشوق عمدتاً زمینی است. (قلمرو فکری شعر سبک خراسانی)
 (ب) در توصیف پدیده‌ها بیش‌تر از تشبیه حسی بهره گرفته شده است. (قلمرو زبانی سبک خراسانی)
 (پ) بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی (نثر دوره غزنوی و سلجوقی)
 (ت) تکرار فعل با اسم به حکم ضرورت معنی (نثر دوره سامانی)

(۱) الف - ب (۲) پ - ب (۳) پ - ت (۴) الف - ت

۱۰- چند مورد از موارد زیر به ویژگی‌های ادبی نثر دوره بیداری اشاره می‌کند؟

- «کنار گذاشتن قید و بندهای نثر فنی و مصنوع - گزارشی و ساده شدن نثر - جدا شدن صنایع ادبی از نثر - حضور راوی سوم شخص - کم‌تر شدن واژه‌ها و ترکیب‌های عربی - کاهش آشکار عبارتهای وصفی دور و دراز - نزدیک بودن جمله‌ها به طبیعت زبان»
- (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) پنج

۱۱- جاهای خالی با واژگان کدام گزینه کامل می‌شوند؟

- «..... بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان بود و شاعرانی همچون ملک‌الشعرای بهار، ادیب‌الممالک فراهانی و دهخدا مفهوم را در شعر خویش مورد توجه قرار می‌دهند.»
- (۱) قانون - وطن (۲) توجه به مردم - آزادی
 (۳) آزادی - وطن (۴) تعلیم و تربیت - توجه به مردم

۱۲- کدام بیت مردّف نیست؟

- (۱) ای نسیم سحر آرامگه یار کجاست؟
 (۲) گلاب است گویی به جویش روان
 (۳) نشود فاش کسی آن‌چه میان من و توست
 (۴) کاشکی جز تو کسی داشتمی

۱۳- در کدام بیت قافیه نادرست است؟

- (۱) ما صید جوی حرم کعبه قدسیم
 (۲) اگر تو فارغی از حال دوستان، یارا
 (۳) گشاد کار آن دلبنده اگر با جان من بودی
 (۴) غم زمانه که هیچش کران نمی‌بینم

۱۴- کدام بیت «ذوقافیتین» است؟

- (۱) و اصل انسان همه هیچ است هیچ
 (۲) گر سیر نشد تو را دل ما
 (۳) گریه را به مستی بهانه کردم
 (۴) تو کجایی تا شوم من چاکرت

۱۵- از میان ابیات زیر قافیه کدام ابیات فاقد حروف الحاقی است؟

- (الف) باز آی که چون برگ خزانم رخ زردی است
 (ب) خرد رهنمای و خرد دلگشای
 (پ) ای عجب دردی است دل را بس عجب
 (ت) به سر تاج شاهی نهم نامه را
 (ث) اگر در عشق می‌باید کمالت
- (۱) پ - ث (۲) الف - ث (۳) پ - ب (۴) ت - الف

- می‌دوم به پای سر در قفای آزادی (فرخی یزدی)
 سیل خون به دامن روانه کردم (ملک‌الشعرای بهار)
 دزد را چو محرم به خانه کردم (عارف قزوینی)
 گوید چه نشینی که سواران همه رفتند (ابوالقاسم لاهوتی)

- با یاد تو دم‌ساز دل من دم سردی است
 خرد دست گیرد به هر دو سرای
 مانده در اندیشه آن روز و شب
 نواای الهی کنم خامه را
 بیاید گشت دایم در سه حالت

۱۶- در همه ابیات آرایه «مراعات نظیر» وجود دارد؛ به جز:

- ۱) خسته دام است دلم، بر در و بام است دلم
- ۲) دوست می‌دارم من این نالیدن دلسوز را
- ۳) خادم عیش‌خانه کو تا بکشد چراغ را
- ۴) راست‌کیشان که طلبکار نشانند چو تیر

۱۷- کدام گزینه فاقد آرایه «تلمیح» و دارای آرایه «مراعات نظیر و تضمین» است؟

- ۱) نغمه حافظ شنو ز خامه صائب
- ۲) چه شیرین گفت خسرو این عبارت
- ۳) صائب این آن غزل حافظ شیراز که گفت
- ۴) ز بوی پیرهنت زنده می‌شود دل مرده

۱۸- کدام بیت به ماجرای متفاوتی از زندگی حضرت موسی (ع) تلمیح دارد؟

- ۱) نوح و موسی را نه دریا یار شد
- ۲) ای شیخ ما را فوطه ده وی آب ما را غوطه ده
- ۳) اژدها بود و عصا شد اژدها
- ۴) که دریا واشکافیدن بود چالاکی موسی

۱۹- در کدام گزینه، آرایه «مراعات نظیر» کم‌تر است؟

- ۱) به یاد لعل دلبر خون دل نوش
- ۲) شاخ گلی که آبش از جوی دیده دارم
- ۳) به یک کرشمه که در کار آسمان کردی
- ۴) چشم عیارت به قصد خون خلقی دم به دم

۲۰- در کدام بیت اختیارات شاعری دیده نمی‌شود؟

- ۱) از من مشنو دوستی گل مگر آن‌گاه
- ۲) چنان در قید مه‌رت پای بندم
- ۳) خون اگر در آهوی چین مشک شد
- ۴) نه وصلت دیده بودم کاشکی ای گل نه هجرانت

۲۱- در ابیات زیر، چند مورد اختیار شاعری حذف همزه صورت گرفته است؟

الف) اشک روان اگر چه به پایش فشانده‌ایم	باشد روان به پای وی اکنون روان ما
ب) مهر آن خورشید تابان بر دلم چون زخم تیغ	هر دم افزون گشت و من چون شمع می‌کاهم دگر
پ) در تاب آفتاب غم از پا در آمدم	ای سرو سایه ور ز سرم بر مدار دست
۱) سه	۳) دو
۲) چهار	۴) پنج

۲۲- در کدام بیت، اختیار زبانی «تغییر کمیت مصوت کوتاه به بلند و تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه» هر دو صورت گرفته است؟

- ۱) صبا به تهنیت پیر می‌فروش آمد
- ۲) دست در دامن خورشید نمی‌زد شب‌بم
- ۳) آتش رخسار گل خرمن بلبل بسوخت
- ۴) داغ محبت است و بس خانه فروز جان و دل

۲۳- مصراع دوم کدام گزینه دارای اختیار شاعری «تغییر کمیت مصوت» از هر دو نوع است؟

- (۱) از وی همه مستی و غرور است و تکبر
(۲) شنیدم که ساز شبیخون گرفت
(۳) بیچارگی‌ام به چیرز نگرفتی
(۴) به بیچارگی روی برگاشتند
- وز ما همه بیچارگی و عجز و نیاز است
ز بیچارگی بند افسون گرفت
درماندگی‌ام به هیچ نشمردی
به هامون برفگنده بگذاشتند

۲۴- واژه «ساقی» در کدام گزینه مشمول اختیار زبانی «کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند» است؟

- (۱) ساقی تو ما را یاد کن صد خیک را پر باد کن
(۲) بده ساقی می باقی که در جنت نخواهی یافت
(۳) خوبان پارسی‌گو بخشندگان عمرانند
(۴) ساقیا می ده که با حکم ازل تدبیر نیست
- ارواح را فرهاد کن در عشق آن شیرین لقا
کنار آب رکن آباد و گلگشت مصلّا را
ساقی بده بشارت زندان پارسا را
قابل تغییر نبود آن چه تعیین کرده‌اند

۲۵- اختیار شاعری مربوط به کدام بیت نادرست است؟

- (۱) گفت ای پسر این نه جای بازی است
(۲) خلد گر به پا خاری آسان برآید
(۳) آمد سوی کعبه سینه پر جوش
(۴) به خوابگاه عدم گر هزار سال بخسبم
- بشتاب که جای چاره‌سازی است (حذف همزه / زبانی)
چه سازم به خاری که در دل نشیند (تغییر کمیت مصوت / زبانی)
چون کعبه نهاد حلقه در گوش (تغییر کمیت مصوت / زبانی)
به خواب عافیت آن‌گه به بوی موی تو باشم (حذف همزه / زبانی)